

Til Børne- og Ungdomsudvalget

29-01-2009

Indhold i handlevejledning

Sagsnr.
2009-10273

Dokumentnr.
2009-57694

Hvorfor en handlevejledning/handleplan for inklusion?

I forbindelse med inklusionspolitikken er en handlevejledning med en række idéer til det faglige arbejde, under udarbejdelse. I handlevejledningen er der opstillet en række indikatorer, hvor succes af arbejdet kan måles. Grunden til, at der skal være en handlevejledning tilknyttet inklusionspolitikken, er, at politikken er den overordnede vision, mens handlevejledningen er et "værktøj" til at arbejde med inklusion i skoler og institutioner i Københavns kommune.

Sagsbehandler
Majbrit Møller

Hvordan kan handlevejledningen/handleplanen implementeres i daginstitutioner, skoler og fritidsinstitutioner i Københavns Kommunes?

De seks omdrejningspunkter for inklusion, som er skitseret i inklusionspolitikken, gøres handlingsanvisende indenfor henholdsvis daginstitutions-, skole- og fritidsområdet på div. niveauer. Det er forskelligt for hvert omdrejningspunkt, hvilket niveau der fremhæves, det er f.eks. ledelsesniveau, medarbejderniveau, forældreniveau, børn og unge niveau, Tværfaglighed, etc.

Konsulenter

Gyldenløvesgade 15.2
sal. , 1502 København V
1502 København V

Telefon
3366 4083

Telefax
3366 7015

Direkte telefon
26301360

Mobil
2630 1300

E-mail
majmoe@buf.kk.dk

EAN nummer
5798009386311

www.kk.dk

Anbefalinger i forhold til handleanvisninger opstillet indenfor tre målgrupper: daginstitutions-, skole- og fritidsområdet. Under hver målgruppe er der overordnet følgende overskrifter, som gradueres efter område.

- Organisering; tværfaglige grupper og netværksgrupper.
- Inkluderende indsatser; læsepolitikker, pædagogiske læreplaner, forældresamarbejde og inkluderende elevevalueringer.
- Konkrete metoder som kan være med til at fremme inklusionen; anerkendende pædagogik, praksisfortællinger, observation af kollegaer, brede inkluderende elevevalueringer uden diagnosticering og pædagogiske notater.
- Evaluering; identifikation af mål og evaluering og dertil opstilling af kriterier for inklusion, som er målbare.
- Udvikling; udvikling af nye inkluderende tilbud.
- ”Check liste” til den enkelte pædagog eller lærer, som løbende reflekterer over, hvor der evt. kan skabes handlinger til forandringer i en inkluderende retning på henholdsvis daginstitutionsområdet, fritids- eller skoleområdet:
  - ❖ Det fysiske miljø; rummets arrangement og møbler, støjniveau, temperatur tilstrækkeligt udstyr, lysforhold etc.
  - ❖ Sociale faktorer/relationer; klare regler for social adfærd, arbejde med konflikthåndtering, anvendelse af forskellig slags anerkendelse etc.
  - ❖ Læring – metoder, materialer og procedurer; opgaver svarende til barnets/elevens forståelse og færdighedsniveau, aktiviteter med mulighed for succes for barnet/eleven og mål små nok til at sikre fremskridt.
  - ❖ Stue- og klasserums aktiviteter; etablering af rutiner for hvordan der siges goddag og farvel, hvordan der spørges om hjælp, hvordan opmærksomhed opnås og hvordan man løser konflikter
  - ❖ Regler, belønning og anerkendelse/konsekvenser; regler er konkrete og positivt formuleret, anerkendende kommunikation og belønning og anerkendelse italesættes.

Institutionens/skolens psykiske miljø; ledelsen skal understøtte inklusionsindsatsen,